

Betrouwbaar Omgaan met Grondstromen

Van: Peter Leenders, secretaris BOG, pl2Advies@gmail.com 0620360733
 Datum: 14 mei 2016
 Betreft: reactie BOG op ontwerp Aanvullingswet Bodem versie 22 maart 2016
 Kenmerk: 160514_AbO_reactie BOG

De Brancheorganisatie Grondbanken (BOG) vertegenwoordigt 10 gecertificeerde en erkende grondbanken die jaarlijks ca. 10 miljoen ton grond een nieuwe, betrouwbare, toepassing geven.

De BOG maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het ontwerp van de Aanvullingswet bodem, versie 22 maart 2016.

In een afzonderlijke reactie doen BOG, SGUG (Stuurgroep Uitvoerende Grondbranches) en Cascade voorstellen voor aanvulling van artikel 3.1 Overgangsrecht.

Reactie BOG

De reactie van de BOG beperkt zich in deze notitie tot opmerkingen bij de MvT van de Aanvullingswet. In een later stadium zullen wij reageren op het ontwerp van het Aanvullingsbesluit bodem.

Decentrale verantwoordelijkheid en decentrale normstelling

In het ontwerp wordt de verantwoordelijkheid voor het vaststellen van normen per functie, tussen de voorkeurswaarden (VK) en de maximale waarden (MW), bij de decentrale overheden gelegd.

Wij zijn van mening dat dit niet strookt met het principe van de Omgevingswet 'Eenvoudig Beter'. Immers door het decentraliseren van de normstelling ontstaan voor dezelfde functies verschillen per decentrale overheid (veelal gemeenten). Daarmee ontstaat een ongelijk speelveld voor de uitvoerende partijen zonder aannemelijke motivering ten aanzien van feitelijk risico's voor de gezondheid en het milieu. Verschillen in normstelling leiden tot 'shoppen' (zoeken naar de meest gunstige normstelling) en daarmee tot onnodig transport (energie, CO₂) en extra kosten. Toezicht en handhaving worden complexer dan nodig.

Alleen een klein aantal decentrale overheden beschikt over voldoende kennis, ervaring en capaciteit om gebiedsspecifieke normen af te leiden, als dat al kan worden gemotiveerd. Het overgrote deel van de gemeenten is daarvoor niet geëquipeerd en kan heel goed volstaan met generieke, landelijk geldende, normstelling per functie.

Voor betrouwbaar hergebruik van grond en baggerspecie, in veel gevallen regionaal en boven-regionaal, is decentrale normstelling per functie disproportioneel: de (milieu- en maatschappelijke-) voordelen wegen niet op tegen de benodigde inspanningen van bevoegde gezagen, uitvoerende partijen en handhavers.

Wij merken verder op dat de ervaringen met de toegankelijkheid van inhoudelijke informatie over beleid en verschillende normen per decentrale overheid voor opdrachtgevers en uitvoerende partijen niet positief zijn. Het verder decentraliseren van normstelling bemoeilijkt dat alleen maar verder.

De huidige tekst in de MvT onder 2,2,3 is met betrekking tot de mogelijkheid van bestuurlijke afweging te vaag en biedt naar onze mening te veel ruimte voor bestuurlijke besluiten van decentrale overheden zonder waarborgen voor een goede balans tussen nut en noodzaak.

De BOG verzoekt om heroverweging van het voornemen om het decentraal vaststellen van normen per functie mogelijk te maken en pleit voor generieke normstelling per functie ("Eenvoudig Beter")

Erkenningssystemen en decentrale normen

Wij wijzen er op dat voor het uitvoeren van een aantal werkzaamheden een landelijk erkenningstelsel geldt (o.a. Kwalibo regeling). Ook bij werkzaamheden op basis van locatie/gebieds- specifieke normen moet worden voldaan aan landelijk geldende erkenningssystemen.

Het is onuitvoerbaar wanneer verplichtingen voor het melden (straks: mededelen) van graafwerkzaamheden en voor het toepassen van grond en baggerspecie afhankelijk worden van per gemeente verschillende normwaarden tussen de VK en MW. Laat hiervoor generiek de landelijk vast te stellen MW, gebaseerd op de interventiewaarden, als grens gelden: 'Eenvoudiger'.

De BOG verzoekt om in de MvT de relatie tussen gebiedsspecifieke normen en het landelijke erkenningstelsel voor de uitvoering van werkzaamheden, te benadrukken. Voor erkende werkzaamheden en generieke verplichtingen moet de landelijk vast te stellen MW gelden.

Maximale waarden

Wij krijgen de indruk dat het mogelijk wordt om grond met een maximale waarde (MW) hoger dan de interventiewaarde toe te passen. Het is ons niet duidelijk hoe de MW, gebaseerd op de MTR waarde, zich verhoudt tot de huidige interventiewaarden.

De huidige tekst in de MvT onder 2.2.3 is op dit punt onvoldoende en onduidelijk.

De BOG beschouwt het toepassen van grond met gehalten boven de interventiewaarde als ongewenst. Wij zijn benieuwd naar de voorgenomen herziening van het normenbouwhuis voor bodem, grond en baggerspecie, inclusief de mogelijkheden van het gebruik van meer risicogerichte analysemethoden (ontsluiting met milde extractie) voor 'droge' en 'natte' toepassingen.

Klopt het dat door het Rijk op nationaal niveau vier MW worden vastgesteld, voor de functies landbouw/natuur, wonen, industrie en voor bouwen van verblijfsruimten, waarbij de laatste enkel op humane gezondheidsrisico's zal worden gebaseerd?

Worden er hiernaast ook nog op nationaal niveau MW vastgesteld voor de waterbodem? En wordt ook daar gedacht aan de mogelijkheid van verschillen per decentrale overheid ?

In hoeverre zullen de MW afwijken van de huidige maximale waarden voor AW 2000, wonen, industrie, A, B en interventiewaarden?

Toezicht en Handhaving

Wij zien in de praktijk dat decentraal toezicht en handhaving verschillend worden ingevuld, zowel kwalitatief als qua intensiteit. Dat geldt ook voor de wijze waarop de Regionale Uitvoeringsdiensten hun taken uitvoeren. Het milieubelang en het naleefgedrag lijken als doelen ondergeschikt te zijn aan financiële (lees: beschikbare budgetten) en lokale belangen.

Verder ontbreekt 2^e lijns toezicht op de uitvoering van toezicht en handhaving door de decentrale overheden. Dat is des te meer van belang omdat decentrale overheden veelal ook opdrachtgever zijn en soms ook uitvoerende werkzaamheden verrichten. Belangenvermenging, of de schijn daarvan, moet worden vermeden.

Een ongelijk speelveld en rechtsongelijkheid zijn nu al herkenbaar.

De BOG dringt aan op vereenvoudiging en uniformering van het decentrale toezicht en de handhaving. Toezicht en handhaving moeten risicogericht zijn en het naleefgedrag bevorderen. Onafhankelijke controle op de uitvoering door decentrale overheden is noodzakelijk.

Bodemonderzoek

In het ontwerp is aangegeven dat bodemonderzoek niet altijd meer noodzakelijk is. Dit moet blijken uit aandachtsgebieden in het Omgevingsplan. De afwegingen die daarbij worden gemaakt moeten transparant zijn en zo uniform als mogelijk. Wij vragen ons af hoe de informatie beschikbaar komt en hoe inzichtelijk die is. De relatie met de informatie op bodemkwaliteitskaarten is ons niet duidelijk.

Grond als afvalstof

Volgens de MvT kwalificeert grond die vrijkomt bij werkzaamheden ('overtollige grond' ?) zich als 'afvalstof' (blz. 39 en 49).

De BOG verzoekt om in de MvT op te nemen dat End of Waste EOW criteria zullen worden geformuleerd waarmee de 'afval' kwalificatie voor vrijkomende grond kan komen te vervallen. Grond met een milieuhygiënisch verklaring (gehalten tussen VK en MW) moet op die manier kunnen worden gekwalificeerd als niet-afvalstof. Dit levert een bijdrage aan het onderdeel bouwgrondstoffen in de Circulaire Economie.

Als eerste kunnen voor schone grond EOW criteria worden opgesteld. Dit past in het doel om minder regels te stellen. Immers, deze grond voldoet aan de voorkeurswaarden VK en kan daarmee niet langer wordt aangemerkt als afvalstof.

Op basis van de uitgangspunten van de Ow, 'Eenvoudig Beter', is het, om redenen van gezondheid en milieu, niet noodzakelijk om het bevoegd gezag op de hoogte te stellen van een activiteit die geen nadelige gevolgen voor de leefomgeving heeft of als de overheid al op een andere manier voldoende op de hoogte is.

De BOG ziet hier een goed aanknopingspunt om de huidige meldverplichting voor het toepassen van schone grond (lees: voldoet aan de VK) in de Ow niet meer terug te laten komen, en daarmee de administratieve lasten verder terug te dringen.

